

Aalto-yliopiston lukuvuoden avajaiset 2.9.2014

Puhe

Rehtori Tuula Teeri

Aalto-yliopisto

Tällä hetkellä voimassa olevan hallitusohjelman mukaan ”Osaaminen on keskeinen osa uuden kasvun ja työllisyyden edellytysten vahvistamista.”

Puhumme osaamisyhteiskunnan rakentamisesta kilpailukykyimme perustaksi, ja tietoon perustuvasta päätöksenteosta. Aika harvoin kuitenkin pysähdymme pohtimaan mitä nämä käsitteet käytännössä tarkoittavat. Mistä tiedämme, että jokin asia todella perustuu tietoon? Miten saamme luotettavaa tietoa päätöksenteon pohjaksi? Mistä tietää, että olemme jossakin asiassa oikeasti maailman kärjessä? Urheilukilpailuissa sen näyttää maailkamera, esimerkiksi yliopistojen menestystä on paljon monimutkaisempi mitattava.

Uskon, että pohjimmiltaan tietoyhteiskunnan rakentamisessa onnistumisen avain on oppia laajasti ja syvästi ymmärtämään uuden tiedon ja osaamisen tuottamisen logiikkaa ja edellytyksiä sekä tiedon, osaamisen ja talouskasvun yhteyksiä. Kun tämä ymmärrys on yhteiskunnassa vahvaa, osaamme tehdä oikeita päätöksiä kansakuntamme menestyksen turvaamiseksi.

Korkeatasoinen tieteellinen tutkimus tuottaa luotettavinta tietoa. Monia erilaisia tapoja saada tietoa kutsutaan tutkimukseksi, mutta kaikkea tutkimusta ei suinkaan tieteellisin perustein. Tietoyhteiskunnan pitää osata erottaa oikea tieto luuloista ja uskomuksista, vahvakaan mielipide ei välttämättä ole tietoa. Jotta jotain asiaa voidaan pitää tietona, sen tulee perustua toistuvasti samanlaisina esiintyviin havaintoihin, tosiasioihin, faktoihin. Teoriat muuttuvat faktoiksi kun ne testataan tieteellisin menetelmin, vasta tutkijoiden moneen kertaan varmistamaan ajankohtaiseen tietoon voi luottaa.

Tutkijat koulutetaan yliopistoissa, kokeneiden tutkijoiden ohjauksessa – väitöskirja on tutkijan ajokortti. Jotta tutkijasta tulisi hyvä, ”huippututkija”, on tärkeää, että hänellä on pätevät opettajat. Yliopiston opettajakunta, professorit, valitaan huolella – vain aivan parhaat pääsevät johtamaan tutkimusta ja kouluttamaan tulevia tutkijasukupolvia. Hyvä tutkija ja opettaja on oman alansa kansainvälisen tiede- tai taideyhteisön arvotettu jäsen, alansa tunnustettu asiantuntija. Pätevän tutkijan ohjauksessa kasvaa uusia päteviä tutkijoita ja asiantuntijoita, jotka yliopistosta työelämään siirtyessään rakentavat tietoyhteiskuntaa.

Mikä siis on yliopiston rooli kansakunnan menestyksen tekijänä? Miksi kaikki haluavat huippuyliopiston ja puhuvat samalla innovaatioista?

Kilpailukykyä syntyy, kun tuotetaan sellaista uutta tietoa ja osaamista, jota muilla ei ole; muita matkimalla olemme aina jälkijunassa. Maailmanluokan tutkimusryhmissä tuotetaan luotettavaa uutta tietoa ja koulutetaan päteviä tohtoreita. Innovaatioita näistä aineksista pystyy leipomaan se, jolla on hyvä käsitys yhteiskunnan ongelmista ja joka kykenee näkemään oman osaamisensa mahdollisuudet näiden ongelmien ratkaisemisessa. Oleellista on siis myös se, että yliopiston professorikunnalla

on hyvät yhteydet elinkeinoelämään ja muuhun yhteiskuntaan. Tässä asiassa Suomi ja Aalto-yliopisto ovat maailman kärjessä, yhdessä Hollannin ja muutaman muun pohjoismaan kanssa. Kykymme tehdä yhteistyötä erilaisten toimijoiden kesken on ainutlaatuinen kilpailuetu, joka täytyy osata hyödyntää.

Suomessa oltiin 2000-luvun alkupuolella rohkeita ja päättäväisiä. Maassamme vallitsi puoluerajat ylittävä näkemys tutkimuksen ja koulutuksen merkityksestä talouskasvulle. Yliopistojen rehtorit, elinkeinoelämän johtajat ja poliittiset päättäjät olivat yhtä mieltä yliopist uudistuksen välttämättömyydestä. Yliopistojen toimintaedellytyksiä ja resursointia parannettiin. Uudistuksen yksi keskeisimmistä päätöksistä oli uuden monialaisen Aalto-yliopiston perustaminen. Uudelle yliopistolle annettiin kansalliseksi tehtäväksi luoda omilla aloillaan Suomeen uutta, ainutlaatuista ja maailmalla kilpailukykyistä osaamista Suomen teollisen pohjan laajentamiseksi. Meillä on kohta ilo kuulla silloisen pääministerin, **Matti Vanhasen** ajatuksia näistä uudistuksista.

Miten tälle uudistukselle on nyt käymässä?

Aalto-yliopisto on viidessä vuodessa toteuttanut erittäin suuret muutokset; professorikunta, muut tutkijat ja opettajat, opiskelijat ja koko henkilöstö ovat kukin omassa roolissaan ponnistelleet, jotta kolmesta perustajakorkeakoulustamme tulisi yhdessä ainutlaatuinen yliopisto. Mainemme maailmalla on vahva, teemme tunnustetusti urauurtavaa työtä monialaisuutemme hyödyntämiseksi, opetuksen uudistamiseksi tulevaisuuden tarpeisiin sekä innovaatioiden ja yrittäjyyden kehittämiseksi osana yliopiston ydintyötä.

Toimintamme laatu on parantunut selvästi kaikilla tosiasiallisilla mittareilla mitattuna: Aallon tutkijat voittavat merkittävästi enemmän kilpailtua tutkimusrahoitusta ja tuottavat enemmän laadukkaita kansainvälisiä julkaisuja kuin ennen uudistusta. Aalto houkuttelee nyt myös kansainvälisiä osajia, yli kolmannes uusista professoreistamme tulee Suomen ulkopuolelta. He tuovat Suomeen oman osaamisensa lisäksi yhteyden alkuperäiseen tiedeyhteisönsä ja vahvistavat osaamisen verkostojamme.

Taloustutkimuksen tekemän kyselyn perusteella Aalto-yliopisto on jo kahtena vuonna ollut alle 30-vuotiaiden suomalaisten keskuudessa Suomen tunnetuin yliopisto, ja myös edelläkävijyydessä Suomen ykkönen. Ylpeys kuulua Aaltoon ja uudistuva opetus kannustavat opiskelijoitamme hyviin suorituksiin, sekä opintopistekertymät että tutkintomäärät ovat kasvussa. Opiskelijamme tekevät myös käytännön yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa jo opintojensa aikana ja opettelevat työelämän taitoja. Heidän tekemänsä työ esimerkiksi Aallon Design Factoryssä on tuottanut monia lupaavia tuoteaihioita yrityskumppaneillemme ja johtanut uusien yritysten perustamiseen.

Aallosta on lyhyessä ajassa tullut yksi Euroopan arvostetuimmista ja yksi maailman lupaavimmista

yliopistoista akateemisen yrittäjyyden kehittäjänä. Tämä käy ilmi muun muassa maailman parhaan yliopiston, MIT:n hiljattain julkaisemasta selvityksestä. Yhteistyö hyvien yliopistojen kanssa parantaa yritysten kilpailukykyä. Maailman parhaat innovaatiokeskittymät ovat syntyneet huippuyliopistojen ympärille, Silicon Valleyn sydän on Stanfordin yliopisto, Bostonin alueella menestystä kiertää 7 maailmaluokan yliopistoa, Iso-Britanniassa Oxford ja Cambridge. Otaniemen-Keilaniemen alue Aalto-yliopiston ympärillä on jo nyt yksi Euroopan laajimpia innovaatiokeskittymiä, sen kehittäminen maailmanluokkaan on hyvässä vauhdissa.

Akateemisen kehitystyön rinnalla olemme monin eri tavoin tehostaneet toimintaamme, jotta valtion meillemme osoittamat varat voidaan ohjata pääosin akateemisten ydintehtävien toteuttamiseen. Laatuhyppäyksen tekeminen on ollut henkilöstöllemme ja opiskelijoillemme valtava ponnistus jossa olemme nyt onnistumassa. Haluan vilpittömästi kiittää teitä jokaista yhdessä ja erikseen tästä upeasta työstä.

Ollaanko siis Suomessa nyt tyytyväisiä ja ylpeitä siitä, että tehty investointi Aalto-yliopistoon on tuottamassa pyydettyä tulosta?

Professorimme **Sixten Korkman** sanoi osuvasi Aalto-yliopiston Kauppakorkeakoulun alumnipäivässä Kalevalaan viitaten, että Suomi on ainutlaatuisen taitava laulamaan itsensä suohon. Näin näyttää todellakin olevan, kun tosiasioiden valossa aivan ilmeisesti hyvin tuottavasta investoinnista päätetään tinkiä; valtion rahoitussitoumus Aallon perustamisen yhteydessä ei ole tähänkään mennessä toteutunut sovitulla tavalla, eikä sitä hallituksen viime viikolla tekemän esityksen mukaan pyritäkään totuttamaan sovitussa laajuudessa. Hyvällä syyllä voi kysyä, nojaako tämä päätös tosiasioihin Aallon tuloksista, kehityksestä ja potentiaalista Suomen teollisen pohjan laajentamiseksi.

Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** puhui myös Kauppakorkeakoulun alumnipäivässä. Lainaan häntä: ”Kaikki syntyy joko henkisen tai rahallisen investoinnin tuloksena. Se, missä tuo tulos syntyy, on ratkaisevaa. Jos investoinnit syntyvät Suomessa, tarkoittaa se suomalaisia työtä ja hyvinvointia.”

Ei siis ole yhdentekevää, millaisia päätöksiä me Suomessa teemme. Koko yhteiskuntamme menestys perustuu kansainväliselle kilpailulle. Elinkeinoelämämme on kehitettävä uusia, markkinakelpoisia tuotteita, hallittava globaaleja arvoketjuja, ja osattava suunnitella ja johtaa maailmanlaajuisia toimittajien, kumppaneiden ja asiakkaiden verkostoja. Aalto-yliopistolle annettiin tehtäväksi tuottaa uutta, kansainvälisesti kilpailukykyistä osaamista erityisesti uuden teknologiaperustaisen liiketoiminnan kehittämiseksi ja luovan talouden mahdollisuuksien toteuttamiseksi. Tämä on Aallon missio, tämän takia Aalto-yliopisto perustettiin ja tässä Aalto on nyt onnistumassa.

Yliopistoilla on monenlaisia arvokkaita tehtäviä ja tavoitteita, mutta ne ovat eri yliopistoilla hieman erilaisia. Yksi tai edes kaksi huippuyliopistoa ei riitä pienkään maan osaamistarpeiden tyydyttämiseen, mutta on ensiarvoisen tärkeää, että ne yliopistot, joita Suomi päättää ylläpitää, yltyvät omilla vahvuusaloillaan kansainväliseen kärkeen. Ilman laajoja kansainvälisiä verkostoja ja globaalia liikkuvuutta olemme yksinäinen saari ilman yhteyttä maailman tarjoamaan tietovarantoon. Jos haluamme menestyä kansakuntana, meillä on oltava erinomaisia tutkijoita, oikeasti maailman parhaita.

Yliopistojen menestystä on arvioitava rehellisesti globaalissa kontekstissa. Huippuosaamisen kehittäminen on kallista, mutta siitä luopuminen käy vielä kalliimmaksi. Suomen kokonaisinvestointi yliopistosektorille on verrokkimailhin nähden oikeaa suuruusluokkaa, mutta investointi ei faktojen valossa nykyisellään tuota kilpailukykyistä tulosta. Tämä ongelma on ratkaistava, siitäkin huolimatta, että ratkaisun tekeminen aivan varmasti edellyttää vaikeita päätöksiä.

Uuden osaamisen kehittäminen on pitkäjänteistä työtä. Siksi myös yliopistoihin tehtyjen investointien on oltava pitkäjänteisiä, poukkoilu yliopistojen rahoituksessa on aina haitallista. Valtion varat on investoitava laadukkaaseen tutkimukseen ja opetukseen. Yliopistojen toiminnan laadun arvioinnin tulee perustua tosiasioihin ja aitoon kilpailuun. Juuri nyt on erityisen tärkeää luoda uutta perustaa työllisyydelle ja hyvinvoinnille. Kasvun eväitä olisi ulottuvillamme, jos vain avaisimme silmämme.

Me jatkamme työtämme Suomen hyväksi, Aallon visio on vahva ja meillä on hyvät suunnitelmat. Olemme jo nyt osoittaneet itsellemme ja muille, että pystymme yhdessä totuttamaan hyvät suunnitelmamme ja tuottamaan pyydettyä tulosta. Olemme matkalla maailmaluokkaan kuten lupasimme. Jaksan luottaa siihen, että valtion kokonaissitoumus Aallon perustamiseksi toteutuu kohtuullisella ajanjaksolla. Uskon, että Suomessa kyetään tekemään sellaisia päätöksiä, että yliopistot voivat ansaita lisäresursseja tekemällä hyvää tulosta, että valtio tulevaisuudessakin panostaa laatuun ja tekee rohkeita investointeja. Uskon, että tästä asiasta pian löytyy 2000-luvun alun tapaan yhteinen näkemys koska millään muulla keinolla emme voi säilyttää nyt rapautumassa olevaa kilpailukykyämme.

Toivotan koko henkilöstöllemme ja opiskelijoillemme avointa ja positiivista mieltä, uskoa tulevaisuuteen ja yhteistyön henkeä tulevanakin lukuvuonna.

Julistan lukuvuoden 2014–2015 avatuksi.